

04070, м. Київ, вул. Борисоглібська, буд. 3, 5-й поверх,
тел: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, веб-сайт: www.unba.org.ua

5th floor, 3 Borysoglibska st., Kyiv, 04070, Ukraine
phone: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, web-site: www.unba.org.ua

РІШЕННЯ № 41

Про звернення до Вищої ради правосуддя та правоохоронних органів щодо неприпустимості втручання в діяльність органів адвокатського самоврядування

«19» травня 2023 року

м. Ужгород

Рада адвокатів України, обговоривши постанову Шостого апеляційного адміністративного суду від 10 квітня 2023 року у справі № 640/22054/21 за позовом Демченко М.С. до недержавної некомерційної професійної організації «Національної асоціації адвокатів України» в особі Ради адвокатів України, третя особа: Рада адвокатів міста Києва про визнання бездіяльності протиправною щодо невнесення до ЄРАУ відомостей про Демченко М.С. та зобов'язання вчинити дії, а також направлені Демченко М.С. на адресу Національної асоціації адвокатів України документи (свідоцтво про складення кваліфікаційного іспиту № 000794 від 18 квітня 2017 року), заслухавши Голову Робочої групи про припинення права на заняття адвокатською діяльністю в разі встановлення факту надання недостовірних відомостей та інших пов'язаних питань Вилкова С.В., встановила наступне.

Зі змісту зазначеного рішення суду вбачається, що суд вважає законним та обґрунтованим рішення Окружного адміністративного суду міста Києва від 11 жовтня 2022 року, яким зокрема зобов'язано НААУ внести до Єдиного реєстру адвокатів України публічну інформацію у формі відкритих даних та відомостей, стосовно адвоката Демченко М.С. (ПІБ Демченко М.С.; свідоцтво: серія КВ № 6024, дата видачі: 18 січня 2018 року, видано Радою адвокатів міста Києва; номер і дата прийняття рішення про видачу свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю: рішення: № 5, дата: 21 грудня 2017 року; найменування і місцезнаходження організаційної форми адвокатської діяльності, номери засобів зв'язку: 03191, м. Київ, вул. В. Касіяна, 2/1, тел. +380974148324; інформація про зупинення або припинення права на зайняття адвокатською діяльністю: не зупинено/не припинено), для відображення на офіційному веб-сайті НААУ <http://erau.unba.org.ua>, для загального доступу).

Відповідно до вказаних рішень суду, без дослідження доказів щодо правомірного та законного набуття позивачем статусу адвоката, встановлено, що *«позивач у відповідності до вимог та процедури, визначеної Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», набула право на зайняття*

адвокатською діяльністю, отримавши відповідне свідоцтво та посвідчення, має гарантоване вказаним Законом право на здійснення такої діяльності».

Водночас, суди не взяли до уваги, що документ під назвою «свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю» видано та підписано неуповноваженою особою, Рафальською І.В., яка відкликана з посади голови Ради адвокатів міста Києва конференцією адвокатів міста Києва 06-08 жовтня 2016 року (законність підстав проведення конференції підтвердив Верховний Суд рішенням від 28 листопада 2018 року, справа №761/582/17-ц).

Також судді у справі № 640/22054/21 не надали оцінку доказам того, що рішенням дисциплінарної палати Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Вінницької області від 17 серпня 2017 року право на заняття адвокатською діяльністю Рафальської І.В. зупинено з 17 серпня 2017 року по 17 лютого 2018 року; рішенням дисциплінарної палати Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Рівненської області від 26 січня 2018 року право на заняття адвокатською діяльністю зупинено з 26 січня 2018 року по 26 липня 2018 року; рішенням дисциплінарної палати Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Вінницької області від 13 лютого 2018 року право на заняття адвокатською діяльністю зупинено з 13 лютого 2018 року по 13 лютого 2019 року. В подальшому, рішенням Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Чернігівської області №11-5/18 від 08 листопада 2018 року право на заняття адвокатською діяльністю Рафальської І.В. припинено.

Відповідно до частини п'ятої статті 31, а також статті 32 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (далі – Закон) протягом строку зупинення права на заняття адвокатською діяльністю адвокат не має права її здійснювати та не може брати участь у роботі органів адвокатського самоврядування, а припинення права особи на заняття адвокатською діяльністю має наслідком припинення такої діяльності та права особи на участь у роботі органів адвокатського самоврядування.

Отже, Рафальська І.В. з 08 жовтня 2016 року не була головою Ради адвокатів міста Києва, а відтак не могла видавати будь-яких документів від імені органу адвокатського самоврядування міста Києва, в тому числі свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю, а також витяги з ЄРАУ на ім'я Демченко М.С.

Крім того, суд апеляційної інстанції безпідставно встановив, що «*позивач склала кваліфікаційний іспит для набуття права на заняття адвокатською діяльністю в Україні,...*». Втім, ні позовна заява, ні інші процесуальні документи не містять посилання на іспит, також позивачем не додано, як додаток до позову, копію свідоцтва про складення кваліфікаційного іспиту. Тобто, суди надали оцінку документу, якого навіть не має в матеріалах справи.

Рада адвокатів України, проаналізувавши зазначене, врахувавши пропозиції, зауваження та доповнення членів Ради адвокатів України, в межах повноважень, будучи занепокоєною втручанням судів у діяльність органів незалежного адвокатського самоврядування, які легалізували своїми рішеннями підробний документ (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю на ім'я

Демченко М.С.), а також з метою дотримання вимог Закону щодо достовірності даних в ЄРАУ, акцентує увагу на наступному.

Статтею 131-2 Конституції України встановлено, що для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура, незалежність якої гарантується. Адвокатура України являє собою недержавний самоврядний інститут, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги на професійній основі, а також самостійно вирішує питання організації і діяльності адвокатури в порядку, встановленому цим Законом. Адвокатура є незалежною від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, разом з тим держава створює належні умови для діяльності адвокатури та забезпечує дотримання гарантій адвокатської діяльності (статті 2, 5 Закону).

Предметом спору в рамках судової справи № 640/22054/21 є внесення до Єдиного реєстру адвокатів України публічної інформації у формі відкритих даних та відомостей стосовно адвоката Демченко М.С.

У контексті цього Рада адвокатів України вважає за доцільне звернути увагу на правові висновки, зазначені у постанові Верховного Суду від 25 лютого 2021 року у справі № 826/16397/18, де зазначається, *що на час отримання позивачем свідоцтва (19.01.2017) про право на заняття адвокатською діяльністю Рафальська І.В. не була головою Ради адвокатів міста Києва та не виконувала функцій адміністратора ЄРАУ Першого рівня, тому витяг від 14.03.2017 № 034478 за її підписом не може бути доказом внесення відносно позивача відомостей до ЄРАУ, а також у постанові Верховного Суду від 08 жовтня 2020 року у справі № 826/3443/18, де встановлено, що у діях Рафальської І.В. наявний склад дисциплінарного проступку внаслідок грубого та систематичного невиконання рішень органів адвокатського самоврядування, блокування роботи окремих органів адвокатського самоврядування.*

З огляду на наведене, Рада адвокатів України наголошує, що рішенням Окружного адміністративного суду міста Києва від 11 жовтня 2022 року та постановою Шостого апеляційного адміністративного суду від 10 квітня 2023 року у справі № 640/22054/21 протиправно зобов'язано НААУ внести відомості до ЄРАУ стосовно Демченко М.С., що як наслідок є незаконним втручанням в діяльність Ради адвокатів України.

Вказані рішення судів легалізують документ (свідоцтво: про право на заняття адвокатською діяльністю на ім'я Демченко М.С.), який виданий особою (Рафальською І.В.), що не має повноважень відповідно до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» підписувати та видавати такі документи після 08 жовтня 2016 року, що взагалі є неприпустимим в правовій державі.

Наголошуємо, що прийняття рішень радами адвокатів регіонів про видачу свідоцтв про право на заняття адвокатською діяльністю на підставі статті 48 Закону та внесення достовірних відомостей у ЄРАУ відповідно до статті 17 Закону, є гарантією визначеного Конституцією України принципу незалежності інституту адвокатури через призму діяльності органів системи адвокатського самоврядування відповідно до Закону, актів НААУ, РАУ.

Відповідно до частини першої статті 2 Закону України «Про судоустрій та статус суддів», суд, здійснюючи правосуддя на засадах верховенства права, забезпечує кожному право на справедливий суд та повагу до інших прав і свобод, гарантованих Конституцією і законами України, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Статтею 242 КАС України встановлено, що судові рішення повинно ґрунтуватися на засадах верховенства права, бути законним і обґрунтованим. Законним є рішення, яке ухвалене судом відповідно до норм матеріального права при дотриманні норм процесуального права. При цьому, правосуддя за своєю суттю визнається таким лише за умови, що воно відповідає вимогам справедливості і забезпечує ефективне поновлення в правах (абзац 10 пункту 9 Рішення Конституційного Суду України від 30.01.2003 року №3-рп/2003).

Стаття 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод передбачає невідкладність судового розгляду, але водночас вона закріплює і загальніший принцип – належне відправлення правосуддя.

Натомість реалізація судових рішень у справі № 640/22054/21, приводить до виходу правосуддя за межі правового поля, оскільки такі рішення не відповідають європейським стандартам у сфері прав людини, відкривають шлях до прямого тиску та втручання в діяльність незалежних органів адвокатського самоврядування шляхом легалізації документів, виданих не у відповідності до приписів діючого законодавства.

На підставі системного аналізу наведеного, Рада адвокатів України наголошує, що рішення суддів у справі № 640/22054/21 шкодить авторитету і престижу адвокатури, як одного з правозахисних інститутів, оскільки знижує довіру і повагу суспільства до органів адвокатського самоврядування, а також порушує систему орієнтирів, передбачених у демократичній державі, де судочинство здійснюється на принципах верховенства права.

Рада адвокатів України, з огляду на викладене, врахувавши пропозиції, зауваження та доповнення членів Ради адвокатів України, а також з метою недопущення порушення судами незалежності інституту адвокатури, зокрема через втручання в діяльність органів адвокатського самоврядування, з урахуванням рішень Ради адвокатів України щодо самоврядування адвокатів міста Києва, керуючись статтями 55, 57 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Положенням про Раду адвокатів України, Регламентом Ради адвокатів України, **вирішила:**

1. Доручити Голові Ради адвокатів України, Національної асоціації адвокатів України Ізовітовій Л.П. звернутись із заявою про кримінальне правопорушення щодо підробки документів (свідectvo про право на заняття адвокатською діяльністю, видане на ім'я Демченко М.С. серія КВ № 6024 від 18 січня 2018 року, підписане Рафальською І.В., та свідectvo про складення кваліфікаційного іспиту № 000794 від 18 квітня 2017 року, підписане Рудаковою В.В.).
2. У зв'язку з недотриманням суддею Окружного адміністративного суду міста Києва Кузьменко В.А. та суддями Шостого апеляційного

адміністративного суду Єгорова Н.М., Федотовим І.В., Чаку Є.В. вимог діючого законодавства при розгляді справи № 640/22054/21, звернутись до Вищої ради правосуддя зі скаргою у порядку визначеному Законом України «Про судоустрій та статус суддів».

3. Секретарю Ради адвокатів України про прийняте рішення повідомити ради адвокатів регіонів.

Голова Ради адвокатів України

/підпис/

Лідія ІЗОВІТОВА

Секретар Ради адвокатів України

/підпис/

Ігор КОЛЕСНИКОВ